

Lidská práva jako událost

Myšlenka „lidských práv“ je nepochybně záležitostí dějinnou (není to žádná od věčnosti daná „idea“ v platónském smyslu; ale stejně tak platí, že tato dějinně se začavší a dále se vyvíjeví resp. spíše vždy nově se proměňovavší myšlenka se vztahu k něčemu, co není její součástí, co tedy není ani složkou její dějinnosti (tím méně složkou její dějinné subjektivnosti). „Lidská práva“ jsou tedy něčím jiným než „myšlenka lidských práv“; tím zajisté není nikterak řečeno, že tato „lidská práva“ jsou nějakým „jsoucnem“. Snad by se to dalo vyjádřit tak, že v dějinách se objevivší a pak se proměňující myšlenka lidských práv je jakousi odpovědí na skutečná „lidská práva“ jako na „nepředmětnou“ výzvu; ale sama tato výzva je a navzdory zůstane něčím odlišným od jakéhokoli způsobu, jak byla, bude nebo může být „myšlena“. Jde zčásti o jakousi analogii vztahu mezi myšlenkou např. trojúhelníku a tímto trojúhelníkem (který také není součástí ani složkou oné myšlenky). Nicméně v jedné věci tu je závažný rozdíl: trojúhelník je „intencionální předmět“, který – jednou myšlen – se nadále už neproměňuje (může být myšlen jen jiný trojúhelník nebo jiný obrazec, eventuálně vůbec něco jiného, rovněž neměnného). „Lidská práva“ (tedy to, k čemu se vztahuje myšlenka lidských práv) jsou však v pohybu, neboť se proměňují: přicházejí, aby byla nějak pochopena, myšlenkově uchopena a jazykově formulována. Ten adventivní charakter zvláštní skutečnosti, charakteristické pro nepředmětné výzvy, ukazuje na něco jako „pohyb“, přičemž ovšem nejde o pohyb v žádném smyslu předmětný nebo zpředmětnitelný. To znamená, že vedle dějinnosti, jak ji chápeme v souvislosti s běžným chápáním lidských dějin, musíme vážně počítat s tím, že něco jako dějinnost (a tudíž také časovost) charakterizuje také ony adventivní, tj. přicházející „nepředmětné výzvy“ a vůbec celou jejich „doménu“, jejich nepředmětný „areál“ či „svět“.

(Písek, 050713-2.)